

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos II. — Izdan in razposlan dné 15. januarja 1890.

2.

Dopustilnica z dné 21. novembra
1889. l.,

za lokalno železnico od Celja v Velenje.

Mi Franc Jožef Prvi,
po milosti Božji cesar avstrijski,

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalma-
tinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimérski
in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda
krakovski; vojvoda lotarinški, salcburški, šta-
jerski, koroški, kranjski, bukovinski, gorenjé-
sleški in dolenje-sleški, véliki knez erdeljski;
mejni grof moravski; pokneženi grof habsbur-
ški in tirolski itd. itd.

Ker sta stavbna podjetnika Danijel pl. Lapp in
Eduvard Klemensiewicz zaprosila, da bi se jima
dalo dopustilo, zgraditi lokalno železnico od Celja
v Velenje ter vršiti obrat po nji, vzvidelo se Nam
je, z ozirom na občo korist tega podjetja po zakonu
o dopuščanju železnic z dné 14. septembra 1854. l.

(Slovenisch.)

(Drž. zak. št. 238.), kakor tudi po zakonu z dné
17. junija 1887. l. (Drž. zak. št. 81.), to dopustilo
imenovanima koncesijonarjema podeliti také le:

§. 1.

Koncesijonarjema dajemo pravico, zgraditi
lokomotivno železnico, katero bode izvesti kot
lokalno železnico s pravilno raztečino od Celja čez
Šoštanj v Velenje z dovlačnico k premogovnikom
v Skalah, ter vršiti po nji obrat.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustilnice, dode-
ljujejo se naslednje ugodnosti

- a) oprostitev od kolkov in pristojbin za vse
pogodbe, ki jih podjetje lokalne železnice
sklene, za vse vloge, ki jih vpodá, in za
listine, ki jih naredí; dalje za vse knjižne vpise
na podlogi teh pogodeb in listin, naposled
za druge uradne posle in uradne izdatke
v namene, povedane tu doli, namreč:

1. v to, da se nabavi glavnica in zago-
tovi glavnično obrestovanje in pa obrat do
časa, ko se začne ta obrat;

2. v pridobitev zemljišč, v gradnjo in opravo železnice, do konca prvega obratnega leta.

Te ugodnosti se ne uporabljajo na razprave sodnega postopka v spornih stvaréh.

- b) Oprostitev od kolkov in pristojbin za prvo izdajo delnic, namenjenih v nabavo glavnice za prvo napravo in dopustilo ustrezno opremo sè začasnicami (interimnimi listi) vred, in takó tudi od presnemščíne, kar se je nabere o nakupu zemljišč na koncu prvega obratnega leta (lit. a, št. 2), razen pristojbin, ki jih je o tem povodu opraviti, in katere po obstoječih zakonih pristojé občinam ali drugim samoupravnim združbam;
- c) oprostitev od pristojbin in odredbin, dolžnih za podeljeno dopustilo in za izdajo te dopustilnice;
- d) oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plačevanja kolkovnih pristojbin kuponom, in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se utegnil uvesti s prihodnjimi zakoni, na trideset let, računajoč od današnjega dné.

§. 3.

Koncesionarja sta dolžna, gradnjo v §. 1. imenovane lokalne železnice precej začeti, najdalje v dveh letih od današnjega dné počenši dokončati, dodelano železnico v obči promet izročiti, ter obrat po nji ves čas, dokler traja dopustilo, nepretrgoma vzdržavati.

Da se bosta držala gorenjega rokú za gradnjo, dolžna sta koncesionarja položiti varščino 5.000 goldinarjev v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati varovancev novci.

Ako bi ne izpolnjevala gorenje dolžnosti, sme se izreči, da je ta položnina propala.

§. 4.

Da izdelata dopuščeno železnico, dodeljuje se koncesionarjema pravica razsvojitve po določilih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica se koncesionarjema dodeli tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se imele narediti in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih naprava v javnem interesu.

§. 5.

Koncesionarjema se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice držati tega, kar ustanavlja ta dopustilnica, in dopustilnih pogojev, ki jih postavi trgovinsko ministerstvo, ter tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic z dné 14. septembra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.) in železnični obratni red z dné 16. novembra 1851. l. (Drž. zak. od l. 1852 št. 1.) in pa zakonov in ukazov, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se obrata samega tiče, odpuščajo se varnostne naredbe in obratni predpisi, predpisani v redu železničnega obrata in v dotičnih dodatnih določilih, v toliko, kolikor se bode z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, sosebo na znižano maksimalno vozno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 6.

Koncesionarjema se dovoljuje pravica, s posebnim dovoljenjem državne uprave in pod pogoji, ki jih ona postavi, narediti delniško družbo, ki naj stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarjev.

Izdaja predstvenih obligacij je izključena. Vendar se koncesionarjema dovoljuje pravica, do vsote, kakor jo odobri državna uprava, izdati predstvenih delnic, ki gledé obrestovanja in razdolžitve imajo predstvo pred založnimi delnicami.

Dividenda, ki pristoji predstvenim delnicam, predno nastane založnim delnicam pravica do dividende, ne sme se odmerjati z več kakor pet odstotki.

Znesek resnične in nominalne napravne glavniče dopuščene železnice z opremo, vozili in vsemi gradivnimi zalogami vred potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem naj veljá to načelo, da se ne smejo v račun postavljati nikakoršni drugi stroški razen stroškov za sestavo projekta, za gradnjo in uredbo železnice in za dobavo vozil ter gradivnih zálog, kakor tudi za dotacijo pričuvnega zalóga res uporabljenih in prav izkazanih, prištevši interkalne obresti, ki so bile med grajenjem res izplačane, in kar je bilo res kurzne izgube pri dobavi glavniče.

Ako bi po izteku prvega obratnega leta bilo treba še drugih novih staveb, ali bi se pomnožile obratne oprave, smejo se dotični stroški prišteti napravni glavnici, če je državna uprava privolila v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih oprav in se stroški izkažejo, kakor je prav.

Vso napravno glavnico je treba v času, dokler traja dopustilo, odplačati po razdolžnem črtežu, ki ga odobri državna uprava.

Pravila družbina in obrazci založnih in predstvenih delnic, ki se izdadó, potrebujejo odobrila državne uprave.

§. 7.

Vojaščino bode prevažati po znižanih tarifnih cenah, in to po tistih določilih o tem in o polajšilih potujočim vojakom, katera vsak čas veljajo pri priv. družbi južne železnice.

Ta določila obsezajo tudi deželno brambovstvo obeh državnih polovic, tirolske deželne strelce, in to ne samo o potovanji na račun državne blagajnice, nego tudi o služebnem potovanju na svoj račun k orožnim vajam in priglednim zborom, potem vojaško stražno krdelo civilnih sodišč dunajskih, žandarstvo, ter po vojaško osnovano finančno in varnostno stražo.

Koncesionarja se zavezujeta, pristati na dogovor med avstrijskimi železničnimi družtvi, ukrenjen o nabavi in imetji opravnih reči za prevažanje vojakov, o vzajemnem pripomaganji z vozili o večih vojaških prevoznjnih, dalje na veljajoči služabni predpis o bojnih železničnih oddelkih ter tudi na dodatni dogovor, ki je obveljal 1. dné junija 1871. l. o vožnji takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati na račun vojaške blagajnice.

Tako sta tudi dolžna pristati na dogovor, katerega je z železničnimi družtvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem o velikih prevoznjnih vojaščine in na predpis o prevoznjnih vojaščine po železnicah.

Te dolžnosti imata koncesionarja samo v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje zdi izvršljivo z ozirom na drugotnost te železnice in na olajšila, vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in celega obrata.

Dolžnost koncesionarjev je, pri oddaji služeb v zmislu zakona z dné 19. aprila 1872. l., (Drž.

zak. št. 60.) ozirati se na doslužene podoficirje iz vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe.

§. 8.

Dopustna doba in ž njo vred v §. 9. lit b zakona o dopušcanju železnic izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, računajoč od današnjega dné, in mine po tem roku.

Državna uprava sme izreči, da je dopustilo tudi pred iztekom gorenjega roku izgubilo svojo moč, ako se ne bi izpolnjevale dolžnosti, v §. 3. ustanovljene o začetku in izvršitvi gradnje, potem o začetku obrata, ter bi se prestop roku ne mogel opravičiti v zmislu §. 11., lit. b zakona o dopušcanju železnic.

§. 9.

Koncesionarja nimata pravice, tretjim osebam prepustiti obrat na dopuščeni železnici, ako jim tega državna uprava izrecno ne dovoli.

Državni upravi je pridržana pravica, po preteku 15 let od dné, ko se je obrat pričel, na se vzeti obrat po dopuščeni železnici sosebno tedaj, ako bi zadobila neposrednje stikanje s kako železnico, ki jo ima tisti čas država v obratu, ter na račun koncesionarjev voditi obrat ves ostali čas, dokler bode dopustilo še trajalo.

Kako naj se vrši ta obrat, uravnati bode s posebno obratno pogodbo, ki se sklene med državno upravo in koncesionarjema.

§. 10.

Koncesionarja imata dolžnost, državni upravi na njeno zahtevo vsak čas dopustiti soporabo tu dopuščene železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se bodo še le napravile in bodo v državnem obratu, takó, da ima državna uprava pravico, prosto ustanavlja je tarife, cele vlake ali posamezne vozove odpravljati ali odpravljati dajati po soporabljeni železnici ali posameznih njenih kosih za primerno odškodnino. Ta soporaba naj se vendar vrši samó toliko, da se ž njo ne moti lastni pravilni obrat soporabljene železnice.

Odškodnina, katero bode opravljati, ustanovi se po določilih, razglašanih v prilogi C k dopustil

nici z dné 1. januarja 1886. l. za Cesarja Ferdinanda severno železnico v Drž. zak. od leta 1886. na strani 63.

§. 11.

Državna uprava si prihranjuje pravico, tu dopuščeno železnico, ko bode dodelana in v službo izročena, vsak čas odkupiti pod naslednjimi določili:

1. Da se določi odkupščina, seštejejo se letni čisti donosi, kar jih je podjetje imelo v času pred odkupom, in po tem se izračuni čisti donos, ki pride na eno leto.

Ako je v času odkupa preteklo že sedem obratnih let, izločita se pri izračunu poprečnega čistega donosa najslabši dve leti.

2. Kadar bi po določilih odstavka 1. najdeni poprečni čisti donos ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je enak letnini, potrebni za obstojanje po pet od sto in za odplačevanje po c. k. državni upravi odobrene delniške glavnice (§. 6., odstavek 6., 7. in 8.) v času, dokler traja dopustilo, tedaj se ta prej v misel vzeta letnina vzame kot čisti donos v podlogo odmeri odkupščine.

3. Odškodnina, ki jo bode dati, bodi v tem, da se koncesionarjema v še ostali dobi koncesije v zmislu odstavka 1., oziroma, kadar nastane kateri v odstavku 2. omenjenih slučajev, izplačuje tamkaj navedena letnina za delniško glavnico poluletno 30. junija in 31. decembra vsako leto po dospelji.

4. Državi se pridržuje pravica, kadarkoli namesto še ne dospelih letnih plačil plačati glavnico, enako glavnični vrednosti onih plačil, ki jih je po določilih odstavka 3. opravljati poluletno; ta glavnična vrednost pa bodi diskontovana po pet od sto na leto, obresti od obresti računajoč.

Ako se država odloči, da plača to glavnico, naj jo — kakor si sama izbere — plača v gotovini ali z državnimi zadolžnicami. Državne zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno prej preteklem poluletju na dunajski borzi zaznamenovali o državnih zadolžnicah enake vrste.

5. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odkupščino, brez

daljne odplate v bremen čisto last in v užitek te tukaj dopuščené železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, — tudi vozil in gradivnih zálog in pa iz napravne glavnice narejenih obratnih in pričuvnih zálogov, ako le ti niso že bili namenu primerno z odobrilo državne uprave uporabljeni.

§. 12.

Ko mine dopustilo in tisti dan, kadar mine, preide na državo brezodplatno neobremenjena svojina in užitek tu dopuščené železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, tudi vozil in gradivnih zálog in iz napravne glavnice narejenih obratnih in pričuvnih zálogov v obsegu, povedanem pod št. 5. §. 11.

Ako to dopustilo mine, in pa tudi, ako se železnica odkupi (§. 11.), ostaja koncesionarjema last pričuvnega (reservnega) zaloga, napravljenega iz lastnih donosov podjetja, in kar bi imela po obračunih terjati, potem last posebnih del in poslopij, napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, katere sta si sezidala ali pridobila po pooblastilu državne uprave z izrecnim pristavkom, da te reči niso pristojsstvo železnice.

§. 13.

Državna uprava ima pravico, uvériti se, da je gradnja železnice in pa obratna oprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje, in se posebno po nadzornikih, ob trošku koncesionarjev pošiljanih, — kakorkoli se ji vzvidi primerno — prigledovati, da se delo izvaja po projektu in pogodbi.

Komisar, ki ga postavi državna uprava, če se napravi delniška družba, ima tudi pravico, kolikor se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, kateri veljá za družbe načelništvo, in pa v velike (glavne) zборе, ter ustavljati vse sklepe in naredbe, ki so nasprotni zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, oziroma kvarni javni koristi; toda v takem slučaju je komisarjeva dolžnost, precej izprositi razloko trgovskega ministerstva, katera naj se brez odloga dá ter naj veže družbo.

Za tu ustanovljeno nadzorovanje železniškega podjetja naj koncesionarja z ozirom na posle, s tem zvezane, plačujeta v državno blagajnico letno poprečno povračilo, katero z ozirom na obseg podjetja določi državna uprava.

Koncesionarja se odvezujeta zaveznosti, izrečenih v §. 89. železnično-obratnega reda z dné 16. novembra 1851. l. (Drž. zak. od l. 1852. št. 1.) gledé povračila večih stroškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, da zastoj nabavljata in vzdržujeta uradne prostore.

§. 15.

Državni upravi se dalje prihranjuje pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih, poprijeti se naredeb, primernih zakonom, ter po okolnostih izreči, da je ugasnilo dopustilo, še predno njegova doba preteče.

Resno opominjamo vsakega, da ne dela zoper to, kar ustanavlja ta-le dopustilnica, in dodeljujoč koncesionarjema pravico, zastran izkazne škode pred Našimi sodišči zahtevati povračila, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustilnico in vsem tem, kar se v njej določuje.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim vélikim pečatom, v Našem državnoglavnem in prestolnem mestu na Dunaji, enoindvajstega dné meseca novembra v letu odrešenja tisoč osem sto osemdesetem devetem, Našega cesarovanja enoindštiridesetem.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Dunajewski s. r.

Bacquehem s. r.

3.

Zakon z dné 28. decembra 1889. l.,

s katerim se v letu 1890. dovoljuje nabor novinskih kontingentov, potrebnih za vzdržavanje vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe.

S pritrditvo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen 1.

Za leto 1890. se izmed vojevitih mož, kolikor jih je v onih letnih razredih, kateri so zakonito v to poklicani, dovoljuje nabor novinskih kontingentov, ki so potrebni za vzdržavanje vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe, ter spadajo na kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, namreč:

60.389 mož za vojstvo in vojno pomorstvo, potem

10.000 mož za deželno brambo, z novinci vred, katere vanjo stavita po zakonu Tirolsko in Predarelsko, in

nadomestne reserve.

Člen II.

Ta zakon zadobi moč tisti dan, ko se razglasi, in njegova izvršitev se naroča Mojemu ministru za deželno bran, kateremu se bode na to stran porazumevati z Mojim državnim vojnim ministrom.

Na Dunaji, dné 28. decembra 1889.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Welsersheimb s. r.

4.

Razglas vsega ministerstva z dné 4. januarja 1890. l.

gledé državno-zbornega sklepa o cesarskem ukazu z dné 6. oktobra 1889. l. (Drž. zak. št. 161.), s katerim so se iz državnih sredstev podelile podpore in naprednine sè slabo letino in stisko zadetim krajem kraljevine gališke in vladimérske z veliko vojvodino krakovsko, vojvodine gorenje-sleške in dolenje-sleške in vojvodine bukovinske.

S tem se daje na znanje, da je državni zbor dodelil ustavno pritrditev cesarskemu, na podlagi §. 14. državno-osnovnega zakona z dné 21. decembra 1867. l. (Drž. zak. št. 141.) izdanemu ukazu z dné 6. oktobra 1889. l. (Drž. zak. št. 161.) o dodelitvi podpor in naprednin sè slabo letino in stisko zadetim krajem kraljevine gališke in vladimérske z veliko vojvodino krakovsko, vojvodine gorenje-sleške in dolenje-sleške in pa vojvodine bukovinske.

Taaffe s. r.

Pražák s. r.

Dunajewski s. r.

Bacquehem s. r.

Falkenhayn s. r.

Welsersheimb s. r.

Gautsch s. r.

Schönborn s. r.

Zaleski s. r.

5.

Razglas vsega ministerstva z dné 4. januarja 1889. l.

gledé državno-zbornega sklepa o cesarskem ukazu z dné 29. oktobra 1889. l. (Drž. zak. št. 173.), s katerim so se dovolile iz državnih sredstev podpore pokrajinam tirolskim in koroškim, ki so bile zadéte po povodnjih.

S tem se daje na znanje, da je državni zbor dodelil ustavno pritrditev cesarskemu ukazu z dné 29. oktobra 1889. l. (Drž. zak. št. 173.), s katerim so se na podlagi §. 14. državno-osnovnega zakona z dné 21. decembra 1867. l. (Drž. zak. št. 141.) dovolile iz državnih sredstev podpore pokrajinam tirolskim in koroškim, ki so bile zadéte po povodnjih.

Taaffe s. r.

Pražák s. r.

Dunajewski s. r.

Bacquehem s. r.

Falkenhayn s. r.

Welsersheimb s. r.

Gautsch s. r.

Schönborn s. r.

Zaleski s. r.